

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Archiv obce Rozněvice

1861–1938 (1946)

Inventář

EL NAD č.: 952

AP č.: 264

Kateřina Nová, Zuzana Kliková

Plasy 2011

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Inventární seznam	9

I. Vývoj původce archivního fondu

Rozněvice (něm. Roslowitz) leží 16 km severozápadně od Města Touškova v nadmořské výšce 470 m. Ves se asi původně nazývala Hroznějovice a podle A. Proufouse mohl být uvedený název odvozen z osobního jména Hroznata. První písemná zmínka o Rozněvicích pochází z roku 1273, kdy byla ves součástí držav tepelského kláštera. V roce 1576 prodal opat Rozněvice Adamovi Pernklobovi. Příslušník tohoto rodu, Šebestián Pernklob ze Šenreytu, se však zúčastnil povstání českých stavů a v roce 1621 byl odsouzen ke ztrátě veškerého jmění. Rozněvice pak byly již natrvalo připojeny k majetku kláštera v Teplé. Berní rula uvádí ve vsi 7 osedlých a podle údajů v tereziánském katastru zde žilo už 11 hospodářů a 1 kovář.

V roce 1848 došlo ke zrušení poddanství, a tím i patrimoniální správy, která pokračovala ve své úřední činnosti ještě po přechodnou dobu do roku 1850. Nejnižším správním článkem se staly samosprávné místní obce, a to na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení č. 170/1849 říšského zákoníku ze dne 17. března 1849. Vycházelo se hlavně z josefínských katastrálních obcí, s tím rozdílem, že sídliště se mělo stát buď obcí, anebo součástí obce jako tzv. osada. Na Stadionovo prozatímní obecní zřízení pak v mnohém navazoval v roce 1862 vydaný rámcový říšský obecní zákon (č. 18/1862 říšského zákoníku), který měl v některých svých ustanoveních přímou platnost, zatímco jiné jeho předpisy byly realizovatelné prostřednictvím zemských prováděcích zákonů. V roce 1863 tak vešlo v platnost obecní zřízení a řád volební pro Slezsko a v roce 1864 i pro Moravu (č. 4/1864 zemského zákoníku moravského) a Čechy (7/1864 zemského zákoníku českého). Tato zřízení např. podrobněji rozváděla ustanovení o místní obci a její působnosti (samostatné a přenesené), o osobách v obci, o dohledu nad obcí, o hospodářství obecním atd.

Rozněvice, jež byly neznámo kdy připojeny ke statku Krukanice, náležely až do roku 1850 klášteru premonstrátů v Teplé. V novém územněsprávním členění připadla místní obec Rozněvice do soudního okresu Touškov v politickém okrese Plzeň v Plzeňském kraji. V letech 1855–1868 obec náležela do smíšeného politicko-soudního okresu Touškov. V roce 1868 byl pak touškovský soudní okres začleněn do nově zřízeného politického okresu Stříbro. Obec příslušela farou i školou k nedalekému Šipínu.

Stejně jako podle Stadionova prozatímního obecního zřízení, tak i podle roku 1864 vydaného obecního zřízení a řádu volebního byly v obci ustaveny dva orgány – obecní výbor (volený na tři roky) a obecní představenstvo. Obecní výbor byl kolegiální orgán, rozhodující většinou hlasů. Měl usnášecí a dozorčí moc a ze svého středu si volil obecní představenstvo, složené z obecního představeného – starosty, jenž prováděl usnesení obecního výboru, a alespoň dvou radních. Nepodařilo se zjistit složení prvního rozněvickeho obecního představenstva a výboru. Z dochovaných archiválií víme, že v roce 1864 působil jako starosta Wenzel Fischer, totéž jméno je uváděno ještě v roce 1881 a 1901..

Na základě údajů ve výtahu z obecního inventáře pro rok 1867 bylo zjištěno, že k nemovitému jmění obce patřila vedle pozemků a lesů také obecní pastuška čp. 6 a kovárna čp. 16. Nevíme, zda představitelé obce ustanovovali kupř. obecního hajného či pastýře, zcela jistě ale ze svých řad volili zástupce do Místní školní rady v Šipíně. Obec byla zároveň povinna hradit společně s dalšími příškolenými lokalitami schodky ve školním rozpočtu.

Po vzniku ČSR se první obecní volby v Rozněvicích uskutečnily podle novelizovaných ustanovení o volebním řádu a o obecním zřízení (zákon č. 75/1919 Sb. a č. 76/1919 Sb.). V čele obce tak stálo obecní zastupitelstvo (dřívější obecní výbor), které si ze svého středu volilo obecní radu (dřívější obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními. Výsledek prvních poválečných obecních voleb, ale i těch následujících v obci Rozněvice zůstává pro nedostatek informací v pramenech a literatuře neznámý. Vzhledem k zemědělskému charakteru obce i k tomu, že zde žilo výhradně německé obyvatelstvo (pouze v roce 1930 se k české řeči přihlásili 2 občané), však můžeme předpokládat, že se zde ve 20. letech

pravděpodobně prosazovaly strany a volební skupiny typu Bund der Landwirte (Svaz zemědělců).

Po záboru českého pohraničí v roce 1938 se Rozněvice staly součástí Říšské župy Sudety, náležely do obvodu vládního prezidenta v Chebu se sídlem v Karlových Varech a spadaly do působnosti Landráta ve Stříbře. Činnost obecního úřadu byla ukončena v roce 1945 ustavením místní správní komise.

Počet obyvatel a domů

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1850	110	neuvedeno
1869	112	17
1880	109	17
1890	101	17
1900	98	18
1910	102	18
1921	116	18
1930	114	20

Seznam doložených starostů

Wenzl Fischer	1864, 1881, 1901
Wenzl Windirsch	1911
Karl Kutschka	1937
Josef Christl	1938, 1939

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archivní fond Archiv obce Rozněvice tvoří 1 úřední kniha a 1 karton spisů. Nepodařilo se zjistit, kde se nacházela obecní spisovna ani jakým způsobem byly písemnosti ukládány.

Dne 1. března 1956 provedla okresní archivářka Boh. Lohrová prohlídku a skartaci písemností na Místním národním výboru v Rozněvicích a do Okresního archivu ve Stříbře převzala vedle agendy MNV také trestní rejstřík z let 1926–1937 (1946), tehdy označený jako záznam trestů a seznam soudních provinilců. Podle vyjádření přítomného zástupce MNV byly spisy z doby německé správy obce již vyřazeny. V protokolu je rovněž zmíněno, že částečná skartace byla provedena v roce 1953 újezdním tajemníkem. Bohužel konkrétní výčet písemností, kterých se tato částečná skartace týkala, už chybí. Nelze vyloučit, že mohlo jít o dokumentaci rozněvického obecního úřadu. K faktickému převzetí vybrané agendy MNV a trestního rejstříku do okresního archivu došlo pravděpodobně v průběhu roku 1957.

Na základě územní reformy (zákon 36/1960 Sb.) byl trestní rejstřík v roce 1963 delimitován z Okresního archivu Tachov se sídlem ve Stříbře do Okresního archivu v Plasích jako součást fondu MNV Rozněvice (č. přírůstkové 247). Při generální inventuře v roce 2001 byl společně s menším množstvím aktového materiálu z tohoto fondu vytržěn a zařazen do nově založeného fondu Archiv obce Rozněvice.

V roce 2008 byly do fondu AO Rozněvice ze Státního okresního archivu v Tachově delimitovány seznamy dětí majících domovské právo v Rozněvicích a navštěvujících školu v Šipíně z let 1900–1908 (č. př. 2/2008).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Původcem archivního fondu AO Rozněvice je Obecní úřad v Rozněvicích. Pořádání a inventarizace proběhly na základě metodického pokynu Archivní správy MV (Metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce, Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000, čj. AS/1-284/2000) a Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. 3. 2010 (čj. SOAP/006-0767/2010).

Časový přesah v případě trestního rejstříku (inv. č. 1) je dán jediným zápisem z roku 1946, kniha byla proto ponechána ve fondu AO Rozněvice. Z důvodu přemanimulování fondu došlo ke změně celkového časového rozsahu i metráže. Během inventarizace nebyly vyřazeny žádné písemnosti. Celkový rozsah fondu činí 0,12 bm.

Archiválie jsou z převážné většiny psány německy, ojediněle česky. Všechny archiválie byly zařazeny do II. kategorie. Až na drobná poškození prachem se písemnosti v době zpracování fondu nacházely ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond Archiv obce Rozněvice poskytuje jen minimum informací o činnosti zdejšího obecního úřadu. Významnější archiválií je výtah z inventáře obce za rok 1867, v němž jsou zachyceny tehdejší majetkové poměry obce Rozněvice. Bohužel se nedochovaly žádné zápisy ze schůzí obecních orgánů, účetní knihy či kroniky.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Fond Archiv obce Rozněvice uspořádala Kateřina Nová a Zuzana Kliková. Inventář zpracovala Zuzana Kliková v listopadu 2010 a čistopis pomůcky zhotovila v květnu 2011 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích 23. 5. 2011

Kateřina Nová, Zuzana Kliková

Seznam použitých pramenů a literatury

- Bílek, Tomáš V. *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618, I.* Praha, 1882.
- Bukačová, I. – Fák, J. a kol. *Severní Plzeňsko II. Historicko-turistický průvodce č. 7.* Plzeň, 1997.
- Die Gemeinden des Reichsgaues Sudetenland.* Warnsdorf, 1941.
- Edl, J. Přehled změn v územní reorganizaci politické správy v letech 1928–1948. *Paginae historiae* 14, 2006, Praha, s. 485–546.
- Flögel, J. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře.* Praha, 1933.
- Herzig, A. *Die Gemeinden des Landkreises Mies.* Dinkelbühl, 1975.
- Hledíková, Z. – Janák, J. – Dobeš, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost.* Praha, 2005.
- Chytil, A. *Chytilův místopis Československé republiky.* Praha, 1931.
- Kotyška, V. *Úplný místopisný slovník Království českého.* Praha, 1895.
- Nováková, B. a kol. *Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla N–Ž.* Praha, 1991.
- Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland.* Haida, 1939.
- Palacký, F. *Podrobný popis Království českého.* Praha, 1848.
- Posel, M. *Kronika mého kraje I. Od prvopočátku do května 1945* [nepublikovaný strojopis]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, 1979.
- Profous, A. *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. III. díl – M–Ř.* Praha, 1951.
- Reichsgesetzblatt*, 1849.
- Reichsgesetzblatt*, 1862, Teil IV., (Nr. 13, 5. 3.).
- Reichsgesetzblatt*, 1868, (částka XLI., 18. 6.).
- Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970.* Praha, 1970.
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého*, 1919 (částka 16., 31. 1. a 7. 2.).
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého*, 1945 (částka 3., 5. 5.).
- Schwarz, F. *Výklad zákona obecního: zřízení obecní a řád volení v obcích.* Praha, 1898.

- Seznam míst v Království českém.* Praha, 1872.
- Seznam míst v Království českém.* Praha, 1886.
- Seznam míst v Království českém.* Praha, 1893.
- Seznam míst v Království českém.* Praha, 1907.
- Seznam míst v Království českém.* Praha, 1913.
- Sommer, G. J. *Das Königreich Böhmen, 6. Band Pilsner Kreis.* Praha, 1838.
- Statistický lexikon obcí v Čechách.* Praha, 1924.
- Statistický lexikon obcí v Zemi české.* Praha, 1934.
- Tereziánský katastr český.* Praha, 1964.
- Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen.* Prag, 1861.
- Vrbata, J. Přehled vývoje veřejné správy v odtržených českých oblastech v letech 1938–1945. *Sborník archivních prací*, 1962, roč. 7, č. 2, s. 45–87.
- Zákony a nařízení pro Království české*, 1864 (částka 2., 16. 4.).
- Zevrubný popis rozdělení země Království českého.* Praha, 1854.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
---------	-------	---------------	-----------------

I. Knihy

1	Trestní rejstřík	1926–1937 (1946)	K 1
---	------------------	------------------	-----

II. Spisový materiál

Spisy

2	Domovské záležitosti; osvědčení o vydání pracovní knížky	1861–1937	N 1
3	Výtah z inventáře obce pro rok 1867	1868	N 1
4	Stavební protokoly – novostavba Johanna Hospera a žádost manželů Hosperových o povolení stavby studny	1908–1938	N 1
5	Seznamy dětí majících domovské právo v Rozněvicích a navštěvujících školu v Šipíně	1900–1908	N 1
6	Výkaz státní daně pozemkové	1937	N 1

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Rozněvice
Značka archivního fondu:	AO Rozněvice
Časový rozsah:	1861–1938 (1946)
Počet evidenčních jednotek:	2 (1 úřední kniha, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	6
Rozsah v bm:	0,12
Stav ke dni:	23. 5. 2011
Zpracovatelé archivního fondu:	Kateřina Nová, Zuzana Kliková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Zuzana Kliková
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Karel Rom

dne 23. 5. 2011 – č. j. SOAP/060-273/2011